

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۶۰	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۶۰
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجاه و یک امرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۱۶ شهر ربیع الاول ۱۳۴۸	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبعة مجلس	قیمت اشراک داخله ایران سالانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران

متأسفانه در نسخه چاپی (شماره ۵۹ مذاکرات مجلس) پنج فقره اشتباه پیدا شده است که از نظر اطمینان کامل بصحت آن از قارئین محترم نمنی میشود بطریق ذیل اصلاح فرمایند :

صفحه	ستون	سطر	غلط	صحیح
۹۴۳	۱	۲۷	صوری مجلس	صورت مجلس
۹۴۵	۱	۳	مارینی	ماهورینی
۹۴۹	۱	۷	تقاضای ده مرخصی	تقاضای ده روز مرخصی
۹۴۹	۱	۱۶	قوانین راجع	قوانین عدلیه راجع
۹۵۵	۱	۲۶	نمیتوانند تبعیت خود را	نمیتوانند تابعیت خود را

در چند جا هم بعضی نقطه ها و حروف ساقط شده است که از سیاق کلام کاملاً روشن و تصحیح آن برای مراجعه کنندگان محتاج بتوضیح نمیشود .

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۳۱ ارداد ماه ۱۳۰۸ * (۱۶ ربیع الاول ۱۳۴۸)

فهرست مذاکرات

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) تقدیم لایحه جدید کترات طبیبه سریشخانه نسوان و استرداد لایحه نتایج آله برای تجدید نظر از طرف آقای وزیر داخله
- ۳) تصویب مرخصی آقایان افسر - سبزواری - مجد ضیائی - رهبری - وهاب زاده و حاج امین تربتی
- ۴) تقدیم لایحه برای بقاء دارالمعلمین و تکمیل آن بوسیله
- ۵) شور دوم خبر کمیسیون قوانین عدلیه راجع بلایحه تابعیت
- ۶) اقتراح برای شرفیابی و تبریک عبد مولود حضرت خدی سریت بحضور همایونی
- ۷) ختم جلسه و تعیین موقع و دستور جلسه بعد

مجلس یکساعت و سه ربع قبل از ظهر ریاست آقای دادگر تشکیل گردید

۱) تصویب صورت مجلس

صورت مجلس پنجشنبه ۲۴ ارداد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * *

* عین مذاکرات مشروح شصتین جلسه از دوره هفتم تقنینیه بااستثناء مذاکرات قبل از دستور (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵) دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

غائبین اسامی غائبین که در ضمن صورت مجلس خوانده شده: غائبین بالاجازه - آقایان: نجومی - عبدالحسین خان دیا - زوار - شیبانی - امیر دولتشاهی - فرخی - فولادوند - آصف - اسدی - فرشی - احتشامزاده - لرستانی - طباطبائی وکیلی - حاج میرزا سید محمود - ارباب کیخسرو.

غائبین بی اجازه: آقایان: مجد ضیائی - رهبری - وهاب زاده - انجمنی - میرزا حسن خان وثوق - دکتر طاهری - حسن - افسر - بوشهری - اعظم زنگنه - آقا زاده سبزواری - دبستانی - رحیم زاده - قوام - حاج رحیم آقا - میرزا و افضل - مهدوی - امیر تیمور - حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک - سوز ناشی -

دیر آمده بی اجازه - آقای شریعت زاده

رئیس - آقای آقا سید به قوب
 آقا سید به قوب - قبل از دستور
 رئیس - آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی - قبل از دستور
 رئیس - آقای روحی
 روحی - قبل از دستور
 رئیس - آقای درلشاهی
 دولتشاهی - عرضی ندارم
 رئیس - آقای طهرانی
 طهرانی - عرضی ندارم
 رئیس - آقای خطیبی

خطیبی - آقای امیر اشرف در جلسه گذشته بتوسط بنده اجازه مرخصی خواسته بودند و در کمیسیون عرایض هم تصویب شده چون در صورت مجلس بدون اجازه نوشته شده است مقرر فرمائید تصحیح شود.
 رئیس - اصلاح میشود آقای دشتی
 دشتی - عرضی ندارم
 رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (گفتند خبر)
 رئیس - صورت مجلس تصویب شد.

تقدیم لایحه تمدید کسالتات طبیبه مرخصخانه نسوان و استرداد لایحه تلقیح آبله برای تجدید نظر از طرف آقای وزیر داخله
 وزیر داخله - آقایان محترم مسبقاً هستند که چندی قبل يك لایحه تقدیم شد راجع بتلقیح اجباری آبله و چون حالا يك تجدید نظری در آن لایحه لازم شده است

تقاضا میکنم از دستور خارج شود و بوزارت داخله ارجاع شود. اینهم يك لایحه است راجع به تمدید کسالتات دکتربن طبیبه مرخصخانه نسوان تقدیم میکنم
 (تقدیم) تصویب مرخصی آقایان افسر - سبزواری - مجد ضیائی - رهبری - وهاب زاده - حاج امین.

رئیس - چند فقره خبر مرخصی از کمیسیون عرایض رسیده است قرائت میشود
 (مضمون آنی قرائت شد)

آقای افسر نماینده محترم بواسطه کسالت تقاضای ۲۵ روز مرخصی از ۱۷ مرداد نموده اند کمیسیون بتصویب مرخصی نماینده محترم موافقت نموده و خبر آنرا تقدیم میدارد
 رئیس - آقای عدل

عدل - موافقم
 رئیس - آقای ملک مدنی
 ملک مدنی - موافقم
 رئیس - مخالفی نیست ؟

(بعضی گفتند خبر)
 رئیس - رأی گرفته میشود بمرخصی آقای افسر آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اکثر بر خاستند)
 رئیس - تصویب شد. خبر دیگر
 (شرح مرقوم قرائت شد)

آقای آقا زاده سبزواری نماینده محترم بواسطه عارضه کسالت تقاضای ۴۰ روز مرخصی از تاریخ ۱۷ مرداد نموده اند کمیسیون بمرخصی معزی له موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد
 رئیس - آقای روحی
 روحی - موافقم
 رئیس - آقای عدل

عدل - موافقم
 رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض میشود در آن سابقی هم بنده مخالف بودم نوبه به بنده نرسید. بارها عرض کردم مخالفت بنده بامرخصی ها نیست حتی تا مجلس از اکثریت نرفتند هر کس مرخصی بخواد بنده اول موافقم اما يك شرط که این وجوهی که بمنوان حقوق باو داده میشود این را تخصیص بيك مصرف خیري بدهد تخصیص بقرا بدهد تخصیص بيك مرخصانه بدهد تخصیص بيك مصارف عام المنفعه بدهد چون عقیده دارم که کارهای این مجلس باید سرمشق دیگران باشد باین ملاحظه عقیده دارم که در مجلس ابتدا اجرت بدون حق داده نشود مگر اینکه بيك مصرف خیري تخصیص داده شود مخالفت بنده روی این زمینه است و الا با مرخصی ها و بخصوص با اشخاص ابتدا مخالفتی ندارم.

رئیس - آقای خطیبی
 خطیبی - آقای فیروز آبادی بطور کلی تصمیم گرفته اند که با مرخصی هائیکه میآید بمجلس مخالفت کنند و بیشتر مخالفتشان روی حقوق است البته کمیسیون عرایض هم نظر بمأموریتی که از طرف مجلس دارد بمرخصی هائی که آقایان تقاضا میکنند رسیدگی میکند خبر او را هم مجبور است تقدیم بکند و کمیسیون هم حق این را ندارد که راجع بحقوق اشخاص مداخله بکند اشخاصی هستند که میخواهند از حقوقشان صرف نظر کنند اشخاصی هستند که میخواهند صرف نظر کنند ما که در این قسمتها اجازه از طرف مردم نداریم خوب است آقا هم يك قدری بعد از این از مخالفت خود داری بفرمائید که دیگر وقت مجلس بیش از این تلف نشود.

رئیس - موافقین با مدلول راپرت قیام فرمایند
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد.

(خبر مرخصی آقای مجد ضیائی بشرح ذیل قرائت شد)
 آقای مجد ضیائی نماینده محترم بواسطه مصیبت وارده و گرفتاری مریض داری يك ماه مرخصی از تاریخ ۱۷ مرداد تقاضا نموده اند کمیسیون با تصویب مرخصی ایشان موافقت نموده و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقای ملک مدنی
 ملک مدنی - موافقم
 رئیس - آقای وثوق
 سید مرتضی وثوق - موافقم
 رئیس - مخالفی نیست ؟ (نظهاری نشد) رأی گرفته میشود بمرخصی آقای مجد ضیائی آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب بر خاستند)
 رئیس - تصویب شد.

(راپرت دیگر راجع بمرخصی آقای حاج آقا حسین رهبری باین نحو قرائت شد)
 آقای حاج آقا حسین رهبری نماینده محترم بواسطه ادامه کسالت تقاضای ۲۵ روز مرخصی از تاریخ ۱۷ مرداد نموده کمیسیون با مرخصی معزی آیه موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد
 رئیس - آقای ضیاء
 ضیاء - موافقم
 رئیس - آقای وثوق
 وثوق - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد. آقایان موافقین قیام فرمایند (عده کمیتری قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد. خبر دیگر
 (باین مضمون خوانده شد)

آقای حاج نقی آقا وهاب زاده نماینده محترم بواسطه کسالت تقاضای يك ماه مرخصی از تاریخ ۱۷ مرداد

نموده اند - کمیسیون بامرخصی ایشان موافق واینک خبر آنرا تقدیم میدارد -

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده عرض کردم آن نظریه خودم را تعقیب میکنم اگر چه مورد ملامت واقع شوم بنده عقیده ندارم کار نکرده اجرت گرفته شود و این عرض را نازندام مگر میکنم و عقیده دارم مجلس باید سرمشق دیگران در خارج باشد باین ترتیب عقیده ندارم و این حقوق را اگر حق باشد ملت در مقابل خدمت میدهد برخلاف نظریه ملت است مگر اینکه تخصیص بدهند بیک مصرف خیری بنده هر چه انتظار میکنم که حقوقشان را تماماً یا نصف با ثبات آنرا تخصیص بیک مصرف خیری بدهند ندیدم چطور همه این آقایان مریض میشوند و ملت صحیح است و باید پولش را بدهد خوب این حقوق را یک اندازه اش را بدهند بجهت یک مریضخانه بجهت یک مصرف عام المنفعه همه اش میآید و تند تند تصویب میشود و بنده هم مورد تنقید و ملامت واقع میشوم

رئیس - آقای دشتی

دشتی - بنده یک تذکری را باید عرض کنم و آن این است که مجلس باید یک تکلیفی برای امر مرخصی پیدا کند و این اصل را لغو کند که مرخصی داده نشود و الا وقتی که قوانین داخلی مجلس مرخصی را جایز دانسته است یعنی وقتی که اشخاص یک معاذیری دارند و معاذیر آنها موجه و قانونی باشد مجلس باید بانها مرخصی بدهد این قانون را باید رعایت کرد مگر اینکه لغو شود حضرتعالی این قانون را لغو بفرمائید نه ملاحظه بفرمائید فلاکتس پولدار است حقوق نباید بگیرد پس باید یک قانونی بیاید بمجلس که آقایانی که پول دارند نباید حقوق بگیرند وقتی که یک چنین قانونی را تصویب کردید البته آنوقت نباید حقوق بگیرند و الا باین اعتراض شما چون فعلاً وجهه قانونی ندارد نباید ترتیب اثر داد. هر

حرفی که گفته میشود باید جنبه قانونی و عقلی داشته باشد صرف اینکه فلاکتس پول دارد نمیشود ابراد کرد چرا مریضخانه نمیسازد یک اشخاصی ما داریم در ایران که دارای صدها هزار تومان دارائی هستند مریضخانه هم نمیسازند مگر اینکه شما یک قوانینی وضع کنید و یک لایحه تقدیم مجلس کنید که بعد از این مجلس کسی مرخصی ندهد آنوقت تکلیف معلوم میشود هم حضرتعالی راحت میشوید هم ما.

رئیس - موافقین با مدلول راپورت قیام فرمایند

(جمعی برخاستند)

رئیس - تأمل بفرمائید (برای تعداد رأی دهندگان) تصویب شد.

(خبر دیگر راجع بمرخصی شش روزه آقای

حاج امین بمضمون ذیل قرائت شد)

آقای بزرگ نیا نماینده محترم از طرف آقای حاج علی اکبر امین نماینده محترم ترتب تقاضای شش روز مرخصی از ۱۷ اسرداد برای اشتغال بامور محلی نموده کمیسیون با تصویب مرخصی آقای حاج امین موافق و خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - مخالفی نیست آقایان موافقین قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - آقای معاون وزارت معارف

تقدیم لایحه برای بقاء دارالمعلمین و تکمیل آن بوسیله کمک مالی دولت و امتیاز فارغ التحصیلهای مدرسه مزبور و تصویب فوریت آن

معاون وزارت معارف - برخاطر محترم آقایان نمایندگان پوشیده نیست که اولین قدم برای اصلاح معارف تربیت معلمین لایق است (صحیح است) و باید عرض کنم که کمال تأسف اگر چه معلمینی که کاملاً لیاقت این مقام را داشته باشند کم هستند ولی متأسفانه آنقدری هم که داریم

ذیل را تقدیم نموده تقاضا دارد تصویب فرمایند از هذمه السنه ۱۳۰۸. عووق اجرا گذارده شود

ماده ۱ - وزارت معارف مکلف است هر ساله جهت تکمیل فن تعلیم و تربیت اعتبار کمک خرج تحصیل لا اقل پانزده نفر محصل در دارالمعلمین عالی در بودجه سنواری وزارت معارف منظور بدارد

ماده ۲ - اعطاء کمک خرج موکول بشرایط ذیل است .
۱ - عدم بضاعت محصلین .

۲ - حق سبقت برای کسانی است که معدل نمرات امتحانات نهائی آنها در دوره کامل متوسطه بیشتر باشد در صورت تساوی نمرات بقرعه انتخاب خواهند شد
ماده ۳ - محصلینی که دوره تحصیلات دارالمعلمین عالی را بنیابت رسانیده و باخذ دیپلم لیسانس نائل شده اند ممکن است بدون امتحان مسابقه برای تکمیل فن تعلیم و تربیت بدون رعایت فقره (ب) از ماده (۲) قانون اول خرداد بخارجه اعزام میشوند .

ماده ۴ - دارندگان دیپلم لیسانس مدرسه دارالمعلمین عالی مشمول مواد ۶۶ و ۶۷ و ۷۳ قانون استخدام کشوری نخواهند بود و دوات مجاز است فارغ التحصیلهایی آن مدرسه را که باخذ دیپلم لیسانس نایل آمده بدون طی خدمت ابتدائی بارتبه چهار اداری در خدمت معالی بپذیرد و ترتبه شش اداری آنها را پس از توقف دو سال در یک رتبه رتبه بالاتر ارتقاء دهد .

ماده ۵ - وزارت معارف مکلف است فارغ التحصیلهای مدرسه دارالمعلمین عالی را در مدارس دولتی بخدمت معالی استخدام نماید و چنانچه تا مدت شش ماه خدمتی بآنها رجوع نگردید میتواند برای خود شغل دیگری تدارک نمایند ولی هرگاه بعداً تا مدت چهار سال استخدام آنها مورد احتیاج وزارت معارف واقع شد اخطار میشود پس از سه ماه از تاریخ اخطار باید حاضر خدمت شوند در اینصورت اگر بلا فاصله خدمتی ارجاع نگردید دولت مکلف است مادام که خدمتی رجوع نکرده حقوق آنها را پرداخت نماید

ماده ۶ - وزارت معارف نظامنامه اجراء این قانون را تهیه نموده و مأمور باجرء آن نیز خواهد بود

از معلمین لایق قدر دانی نشده است با اینکه این شغل یکی از مهمترین مشاغل و محترم ترین مشاغل است در ممالک دنیا و ممالک حیثه اما متأسفانه در مملکت ما آطوروری که باید رعایت این مقام نشده بهمین دلیل اشخاص دار طلب کم است وزارت معارف برای تشویق این موضوع یک لایحه در تحت چند ماده تنظیم کرده است که بمقام منبع ریاست مجلس مقدس شورای ملی تقدیم میکنم و باقیذ یک فوریت تقاضای تصویب از حضور محترم آقایان دارم برای اینکه قبل از پانزدهم شهریور که افتتاح مدرسه دارالمعلمین است از تصویب مجلس گذشته باشد .

(لابحه فوق الذکر بشرح آتی قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

نظر باینکه در این ایام در غالب بلاد ایران مدارس متوسطه کامل تأسیس گردیده است وزارت معارف برای تکمیل مدارس مذکور محتاج بمعلمینی است که تحصیلات عالی را بنیابت رسانیده و در شعب مختلفه علوم و ریاضیات و ادبیات دارای معلومات کافی بوده و در عین حال فن اصول تعلیم را نیز آموخته باشند برای حصول این مقصود در سنه ماضیه دارالمعلمین مرکزی که یک مدرسه متوسطه پیش نبود توسعه یافته و بااستخدام معلمین عالی مقام تحصیلات آن در حدود مدارس عالییه قرار گرفته است باین جهت که از فارغ التحصیلهای آن مدرسه برای خدمت تعلیم و تربیت استفاده شود ولی از طرف دیگر چون نسبت بن شریف تعلیم . محصلین مدارس کمتر اقبال و توجه دارند بخصوصاً با آنکه سالیانه از هرجهت قریب دو سوت نفر محصل با اروپا رهسپار میشوند همگی همت خود را شرکت در مسابقه برای اعزام بخارجه معطوف میدارند در نتیجه برای مدرسه دارالمعلمین بقدری که کفاف احتیاجات تعلیمات متوسطه مملکت را بنیاید شاگرد باقی نماند - وزارت معارف لازم میدانند برای فارغ التحصیلهای این مدرسه حقوق و امتیازاتی قائل شود تا بدین وسیله آنرا بخدمت معالی تشویق کرده و بتواند بقدر حاجت تمام کافی برای مدارس متوسطه تربیت کند علیهذا مواد

رئیس - تقاضای فوریت میکنید؟

معاون وزارت معارف - بلی

رئیس - فوریت مطرح است. آقای اعتبار

اعتبار - بنده تصور کردم که آقای معاون وزارت معارف تقاضای دو فوریت کردند این بود که اجازه خواستم برای اینکه عرض کنم بکمسیون برود ولی حالا که يك فوریتش تقاضا شده است نظری ندارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده این را عرض کنم اگر چه

از آقای وزیر عدلیه خجالت میکشم در دوزخ ششم که آن عدلیه و آن ترتیبات بود و همه توجه داشتیم که عدلیه اصلاح شود و کاملاً هم عقیده داشتیم آقای وزیر عدلیه حفظه الله تعالی این را مغتنم دانست و هی لایحه بقید فوریت آورد هی فوریت هی فوریت بقدری پر شد در لوائح گفته شد که گوش ما پر شد بقدری پر شد که اصل ماده نظامنامه داخلی از دست ما در رفت بعد از این اقدام آقای وزیر عدلیه که برای عدلیه نافع بود تمام وزراء این کار را سر مشق خودشان قرار دادند. وزیر داخله بود کدام وزیر بود که يك لایحه آورد و يك رتبه برای يك مأموری میخواست بقید فوریت. آقا این فوریت ندارید يك کسی را میخواهند مأمور فلانجا بکنند اگر چهار روز لایحه برود کمسیون و برگردد کدام سیاست و اقتصاد ما از دست می رود کجای مملکت ما ازین می رود؟ این لایحه که آقای باسائی مدافش بودید و از رتبه هفت برتبه هشت میخواستید بیزید و رئیس مالیه فارس شود اگر میرفت در کمسیون و يك شور میشد و بعد از چهار روز میآمد در مجلس چه میشد؟ مجلس که کاری ندارد منتظر است که از طرف قرین الشرف وزراء لایحه بیابند و برود در کمسیون و بعد از کمسیون بیاید بمجلس اگر فوریت نداشته باشد چه میشود؟

و با آمده است خدای نخواستہ و رئیس صحبه مملکتی میگوید اگر این پول را ندهید و با نصف بنسادر جنسوپ را خواهد گشت و میآید بخراسان؟ این طور که نیست با این ترتیب ماده نظامنامه ازین می رود فوریت برای موافقی لازم است که لایحه دارای مقام عالی فوری باشد آنوقت کله فوریت رویش میگذارند مکرر صحبت شده است که در دوره هفتم لوائح ما کم است کمسیونها هم منتظرند که لوائح بیاید این لایحه را هم بگذارید دوشوری شود این لایحه شش ماده است رجوع بکمسیون داخله شود رجوع بکمسیون بودجه شود بکمسیون معارف بشود دوشوری باشد و تحت نظر واقع شود آنوقت بدست شما بیاید چنانچه الان خودتان هم تصدیق کنید بودجه را آوردیم در مجلس بقید دو فوریت گذراندم حالا میگوئیم اعتبارات تجاوز کرده است مکرر بر همه شماها معلوم شده است خدا شاهد و گواه است که غرض ما معارف وزارت خانه ندارم. ما باید مسائل را در تحت شور بیاوریم که هم وزراء قادر بر اجرای قوانین باشند و هم ماریسمان دستمان باشد آقا این لایحه پنج شش ماده است که خیلی مشکل است از آنطرف بنده حق میدم که ما باید تهیه معلم کنیم برای مدارس در این مرفق که معلمین امتحان دادند حقیقه خجالت آور است و نباید بعد از این اینطور باشد معلمین باید بهتر شوند ولی معذک فلسفه شور را از دست نباید داد بنده کاملاً با اصولش موافقم شاید در جزئیات عرضی داشته باشم ولی حالا که کاری نداریم بگذارید دو شوری باشد کمسیون معارف شور بکنند بیاید در مجلس دو باره شور نانی بشود در عرض يك هفته تمام میشود میآید بدست شما ما لایحه در مجلس نداریم کاری هم نداریم این است که با يك فوریتش مخالفم هر مسئله را هر قدر ما بیشتر درش شور کنیم هم برای وزراء بهتر است هم برای خودمان معاون وزارت معارف - فرمایشات نماینده محترم روی دو اصل بود اول روی این اصل بود که امور در مجلس شورای ملی تحت شور گذاشته شود بکمسیونها

مراجعه شود و از روی دقت این کار بشود در این باب باید تصدیق بفرمائید که آقایان وزراء و هیئت دولت خودشان کاملاً آشنا باصول شوری هستند و کمال موافقت را با این نظریه نمایند محترم دارند در اینجا هم بنده کاملاً رعایت این نظریه را کرده ام قید يك فوریت را کردم که يك شور بشود و بکمسیون برود و مطالعه شود علنی که برای قضیه فوری ذکر کردند گمان میکنم اینجا تطبیق با مورد میشود برای اینکه امروز روز ۳۱ اسرداد است و روز ۱۵ شهریور مدرسه دارالمعلمین باید افتتاح شود. و پنج شش روز قبل از افتتاح هم باید دفتر مدرسه باز شود برای داوطلبان. شاید نماینده محترم بگویند چرا زود تر باین فکر نیفتادید ولی لازم است عرض کنم با قضایای که در جریان است تصدیق میفرمائید در همین موقع هم که نوانسته ایم این کار را بکنیم بوظیفه خودمان عمل کرده ایم. ما برای اینکه این لایحه قبل از پانزدهم شهریور از تصویب مجلس گذشته باشد تقاضای يك فوریت کرده ایم. این برای این است که مشاوره هم شده باشد و نظریه نمایندگان محترم هم تأمین بشود. با این تفصیل دیگر گمان نمیکنم محتاج باشد که بنده توضیح زیادتری عرض کنم.

رئیس - آقای باسائی

باسائی - بنده بان شوق معلمین و اینکه باید برای

آنها يك مزایای خاصی قائل شوم مخالف نیستم و گمان میکنم همه آقایان نمایندگان محترم هم با این نظر موافقت که بالاخره باید در این مملکت برای معلمین هم يك نگرانی کرد و ما بیش از دولت علاقه داریم برای اینکه مکرر در فراکسیون گفته ایم و کراراً در پشت همین زبیرون مذاکره شده در کمسیون هم گفته ایم که بالاخره برای معلمین باید يك فکری کرد چندین سال است که ما وزارت معارف داریم با این ترتیب هنوز

توانسته اند برای معلمین يك قانون استخدام بنویسند. بالاخره یکی از مشکلات این مملکت این است که معلمی که در این مملکت معلم است از روی چه اصلی است يك معلم فاضل با سواد ببرا بيك ده كوره میفرستند با ماهی بیست و پنج تومان حقوق ولی يك بی سوادى در طهران معلم است که نه امتحان داده و نه سابقه دارد هیچ منطقی در کار نیست بنده با این لایحه اساساً موافقم ولی از باب اینکه ناقص است مخالفم چرا ناقص است؟ برای اینکه تکلیف سایر معلمین را معلوم نکرده که آنها باید دارای چه مزایایی باشند همینقدر گفتند کسانی که دبیرم از دار المعلمین داشته باشند رتبه چهار حائز خواهند بود ولی تکلیف سایر معلمین معلوم نیست از چه قرار خواهد بود؟ آیا رعایت حال آنها را نباید کرد؟ آیا همه اش باید متوجه چهار تا مدرسه طهران بود؟ آیا بچه های این توده بیسواد نباید بمدرسه بروند و تحصیل کنند آیا این ها سواد لازم ندارند؟ باید يك فکری کرد تمام دنیا مخصوصاً ممالک شرق توجه خودشان را بیشتر معطوف توده نموده اند و ما دو سه سال است معارف توده را ول کرده ایم و خورده خورده مدارس در ولایات دارد منحل میشود و معارف ما رو بخیرای می رود. و ما مکرر این را پشت زبیرون گفته ایم که معارف ما خراب است و بد شده درد بیدرمان این است که میگویند چطور خراب است؟ وقتی که خود دولت نمیتواند تشخیص بدهد که معارف چگونه خراب است این خودش يك بدبختی است ماها نه مظهر مردم هستیم همیشه این حرف را میزنیم ولی چون ترتیب اثر نمیدهند مردم اعتراضاتشان را متوجه ما می کنند بالاخره بنده در این جا که دوتفر از آقایان وزراء هم حضور دارند عرض می کنم که هر تجمیل مالیاتی (برای ملت بنام و برای معارف) بشود ما قبول می کنیم بنده صریحاً این را عرض میکنم که هر تجمیل مالیاتی بنام معارف بر ملت بشود توده ابرائی قبول میکنند زیرا همه شایق و طالب معارفند ولی آن توجهی که دولت باید بکنند نمی کنند بعد از

آنکه میندنا از وزارت معارف سر صدائی نبوده نازه يك لایحه آورده که بازده تا را رتبه چهار بدهند آنها برخلاف رتبه که ما اتخاذ کرده ایم زیرا ما سابقاً در قانون گفته ایم اشخاصی که میروند بخارجه و در آنجا تحصیل میکنند و دیپلم میگیرند بآنها رتبه سه بدهیم مثلاً اگر کسی از دارالمعلمین عالی فرانسه دیپلم گرفت یا رتبه سه بدهیم ولی اگر از دارالمعلمین خودمان بیرون آمد رتبه چهار در باره او قائل شده اند . بهر حال اعتراض بنده از این نقطه نظر است که وزارت معارف اساساً باید يك فکری برای معالمن بکند مخصوصاً برای معالمن ولایات . که يك اشلی ، يك نزدانی يك معراج ترقی يك چیزی برای آنها باید درست بکند . بالاخره ما نمیگوئیم که يك قانونی مثل قانون استخدام کشوری بیاورند ولی پنج شش رتبه باید قائل شوند و بگویند قانونی است که از سه ماده مرکب است و تا فلان قدر رتبه قائل شده ایم و فلان قدر حقوق میدهم بالاخره يك قانونی در کار هست . ما از روی اطلاع میدانیم که مرجحات بلا ترجیح زیاد است نه این است که عمداً این کار را میکنند ولی بواسطه عدم توجه و بی اعتنائی و اهمیت ندادن بقضیه است که اینطور میشود . و الا بنده عرض نمیکند که تعمد یاغرضی در کار است بنده موقع بدستم آمد که این عرایض را برض آقایان رسانم و گمان میکنم همه آقایان هم موافق هستند که اساساً يك فکری برای معالمن باید کرد (صحیح است)

همین بودجه که آقایان تصویب فرموده اند منظور شده و غیر از این مبلغ بنده نمیتوانم بدم و اگر بدم کاملاً در تحت مسئولیت و قانون هستم و این را هم بدانید که آن معالسی را هم که باید باماها فلانقدر استخدام کرد اول باید تربیت کرد و بعد پول داد . شما آن پروفیسور هائی که در پشت در دارید کی است ! بفرمائید که ماهی دوست تومان بدهیم . پس اول باید معلم را تربیت کرد و بعد حقوق داد . این را هم که میفرمایند باید برای معالمن يك قانونی تنظیم شود بنده کاملاً تصدیق دارم . خود وزارت معارف هم این نظر را دارد و اخیراً هم يك نظریه اتخاذ کرده و يك قانونی (البته خیلی مفصل نخواهد بود) تنظیم و تقدیم مجلس خواهد نمود . اما مسئله که میخواستیم عرض کنم این بود شاید بنده هم تصدیق بکنم که يك قسمت از فرمایشات آقای باستانی صحیح است . اما این فرمایشات دلیل بر این نیست که ما مدرسه دارالمعلمینی را که فلان مبلغ خرجش کرده ایم و معلم از اروپا برایش کنتراک کرده ایم و آورده ایم افتتاح بکنیم و درس را به بندیم برای اینکه فرضاً يك چیز هائی را رعایت نکرده ایم لایدرک کله لایترک کله علت فوریت هم این است که نادم شهرپور دفتر مدرسه باید باز شود و داوطلبان را قبول کند و دفتر مدرسه از نقطه نظر اسم نویسی داوطلبان و غیره باید منظم شود و افتتاح یابد در این مدت هم نگفته ایم که لایحه تحت شور گذارده نشود البته آقایان نظریه شان را میفرمایند و در کمیسیون هم مذاکرات لازمه میشود در مجلس هم نظریه آقایان معلوم خواهد شد و هر يك از آقایان که نظری دارند اظهار میفرمایند و البته هر طور تصویب فرمودند انجام میشود بنا بر این بنده گمان نمیکند مذاکره در فوریت بیش از این موردی داشته باشد استدعا دارم رأی گرفته شود تا تکلیف معین شود

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس - رأی گرفته میشود بکفایت مذاکرات . آقایان

موافقین قیام فرمایند
(جمعی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد . شور دوم خبر راجع بلائحه
تبعیت مطرح است

شور دوم خبر کمیسیون قوانین عدلیه
راجع بلائحه تابعیت
(شرح ذیل قرائت شد)

خبر از کمیسیون قوانین عدلیه بمجلس شورای ملی پیشنهاد های اصلاحی آقایان نمایندگان محترم ضمن شور اول بلائحه نمره ... تابعیت در کمیسیون قوانین عدلیه با حضور آقای وزیر عدلیه مورد دقت و مطالعه واقع بالاخره با جرح و تعدیلاتی که بعمل آمد راپورت سابق کمیسیون بشرح ذیل اصلاح گردیده که اینک مجدداً برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید

ماده اول - اشخاص ذیل تبعه ایران محسوب میشوند
۱ - کلیه ساکنین ایران باستثناء اشخاصی که تبعیت خارجی آنها مسلم باشد تبعیت خارجی کسانی مسلم است که مدارک تابعیت آنها مورد اعتراض دولت ایران نباشد
۲ - کسانی که پدر آنها ایرانی است اعم از اینکه در ایران یا در خارجه متولد شده باشند

۳ - کسانی که در ایران متولد شده و پدر و مادر آنان غیر معلوم باشد

۴ - کسانی که در ایران از پدر و مادر خارجی که یکی از آنها در ایران متولد شده است بوجود آمده اند
۵ - کسانی که در ایران از کسی که تبعه خارجه است بوجود آمده و در موقع رسیدن بسن بلوغی که در قانون مملکت پدر آنها معین شده است در ایران سکونت داشته باشند

۶ - هر زن تبعه خارجه که شوهر ایرانی اختیار کند
۷ - هر تبعه خارجه که تابعیت ایران را تحصیل کرده باشد

نصبره - اطفال متولد از نمایندگان سیاسی و قنسولی خارجه مشمول فقره ۴ و ۵ نخواهند بود
رئیس - آقای روحی

روحی - عرض میکنم چون در ماده اول میشود در کلیات مذاکره کرد از این جهت لازم میدانم خاطر محترم آقای وزیر عدلیه را باین نکته متوجه بکنم ...
رئیس - (خطاب با آقای روحی) - اگر می خواهید قدری مفصل تر صحبت کنید اینجا (اشاره بکرسی خطابه) تشریف بیاورید

روحی - (پشت کرسی نطق) - بنده عرض میکنم ما هر قدر بتوانیم بکوشیم که بیشتر اتباع برای این مملکت تهیه کنیم که مردمانی صاحب علم و صاحب ثروت تبعه ایران بشوند خیلی خوب است چنانچه اروپائیان هم غالباً اینطور هستند . ما باید کاری کنیم که همیشه از این قبیل اشخاص و علم و صنعت آنها استفاده کنیم و آنها را تشویق کنیم از اینکه بیایند و از این ثروت بی یابانی که در این مملکت ریخته و ما قادر بدست آوردن آن نیستیم با ما کمک کنند و استفاده ببرند - پس بعقیده بنده باید تسهیلات بیشتری را در قانون تابعیت بعمل آورد و این تفضیلاتی که فعلاً در این قانون شده يك طوری است که گمان نمیکند يك عده حقیقه بیایند و بالطوع و الرغبة تبعیت ما را قبول کنند شما اینجا نوشته اید يك نفر از اتباع خارجه که بخواهد تبعیت شما را قبول کند پنجسال مدت اقامتش در ایران باشد در صورتیکه بنده عقیده دارم مجرد اقامت در ایران کافی است چون محال است این مسئله که شما قرار داده اید که کسی وارد این مملکت بشود و از خصائص این مملکت استفاده نکند و از تمام جهانی که برای ملت و مملکت خودش مقرر است استفاده نکند آنوقت بیاید و پنجسال خودش را در رضیه بگذارد و نازه تبعیت شما را قبول کند . بنده گمان نمیکند که يك چنین شخصی پیدا شود و بیاید تبعه ما بشود . پس اگر

صرف تابعیت را اقامت در ایران قرار بدهیم و اقامت را هم يك اصلی قرار بدهیم خیلی خوب است و يك تسهیلاتی شده . بنده يك تذکر دیگری میخواهم عرض کنم و شاید يك وقتی هم آقای وزیر عدلیه تذکر داده باشم و آن مسأله طلاق است طلاق یکی از جمله مسائلی است که بنده تصور میکنم خیلی برای ما نتایج دارد و ما میتوانیم باین وسیله خیلی بتابعیت خودمان بیفزائیم زیرا این تضییقاتی که در خیلی از ملل دنیا برای طلاق میشود در ایران نیست و از این نظر کسانیکه در سایر ملل برای طلاق در فشار و مضيقه حقوقی هستند زود میتوانند تابعیت ما را قبول کنند و در این خصوص با اینکه سابقاً هم آقای وزیر عدلیه تذکر داده بودم هیچ اطمینان نظری نشده در این کار چاره جوئی نکرده اند زیرا ممکن است این مسأله در آئیه يك اشکالاتی تولید کند و اگر هم تولید نکند ممکن است تضییع حقوق اشخاصی را از نظر تربیت بگذرد و بنده لازم بود که باز هم این تذکر را عرض کنم شریعت زاده -- (مخبر کمیسیون قوانین عدلیه)

قسمت مهم اظهارات نماینده محترم این است که باید تسهیلات کرد برای اینکه اشخاصی بتبعیت ما را قبول کنند بنده تصور میکنم مطلب دو طرف دارد ایران که میخواهد اشخاصی را بتبعیت خود قبول کند در مرحله اول باید سعی کند که در يك مدتی از زمان آزمایش هائی را که برای شناختن اشخاص و بفرزندی قبول نمودن آنها ضرورت دارد بعمل آورد زیرا کسی که میخواهد تبعه شود سمت فرزندی را پیدا میکند یعنی فرزند مملکت میشود پس این آزمایش ها را باید قبلاً بعمل آورد - آقایان باید بدانند که تجربیات ما در این مسائل خیلی از دیگران کمتر است در جاهائی که احتیاجاتشان خیلی زیاد تر بوده است و دلائلشان قوی تر بوده است برای اینکه عدّه شان زیاد تر باشد آنها هم کمتر از این مدت را صلاح ندانسته اند و بنظر بنده این پنجسال مدتی که معین شده خوب است و موردی ندارد که زیاد تر

از این در این موضوع بحث کنیم مسأله دیگری فرمودند فرمودند که اگر ما شرایط تبعیت آنها را تسهیل کنیم باعث میشود که ثروت در این مملکت زیاد تر شود . آقا باید بدانند که زیادی تبعه موجب زیادی ثروت نمیشود در جاهای دیگر دنیا مثل ممالک متحده آمریکا که تریاع زیاد پیدا کرده اند برای این است که آمریکاها بآن زمین داده اند و يك مزایا و اختصاصاتی برای آنها قائل شده اند . . .

روحی - شما هم بدهید

مخبر - بلی آن يك مطلب دیگری است که اگر دولت صلاح بداند تبعه اش باین وسیله زیاد شود باید يك لایحه پیشنهاد کند آن مطلب علیحده نیست ولی در قانون تابعیت مناسبت ندارد که ما باستاند اینکه زیادی تبعه موجب زیادی ثروت میشود زیاد تر از این شرایط را سهل تر کنیم زیرا ممکن است يك عدّه کسانی که صلاحیت ندارند بتابعیت این مملکت وارد شوند و صلاح نباشد . قسمت دیگری که برای زیادی تبعه فرمودند مسأله طلاق بود در این قسمت هم بنده تصور میکنم کسی که باستاند عمل طلاق بخواد تابعیت ایران را قبول کند او را اصلاً نیابتی قبول کرد زیرا کسی که در يك مملکتی نشو و نما کرده و مطابق نظامات آن مملکت متمتع شده حالا برای تخلف از آن اصول میخواهد بتبعیت خودش را تغییر بدهد او در آنجا اولاد تخلف است ولی البته اگر کسانی آمدند و ایرانی شدند متمتع از قوانین ایران میشوند و ممکن است این مطلب را هم یکی از جهات فرض کنیم در هر صورت اگر این مسأله جهت تسهیل باشد این جهت در مملکت هست و اینکه شما فرمودید مدت را کمتر کنید یعنی چه ؟ (بنده این را نفهمیدم) در هر صورت در هر مملکتی که تبعه قبول میکنند باید در نتیجه آزمایش باشد و اول يك تحقیقات و امتحاناتی از اشخاص بنمایند و بعد قبول کنند و دقت های لازمه را باید بکنند و برای این دقت ها

هم بعقیده بنده نمیتوان کمتر از پنجسال وقت قائل شد زیرا در کمتر از این مدت نمیتوان يك خارجی را شناخت و اگر بقوانین ممالک خارجه رجوع کنید می بینید که حد اقل مدت پنجسال است و بعضی ها هم بیشتر از این مدت را قائل شده اند بنا بر این گمان نمیکنم تغییر این ماده مناسب باشد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - مخالفی نیست ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قرائت میشود

پیشنهاد آقای مؤید احمدی مقدم است

(این قسم قرائت شد)

مقام شامخ ریاست مجلس مقدس - پیشنهاد میکنم فقره چهار از ماده يك باین قسم اصلاح شود :

کسانیکه در ایران از پدر و مادر بکه یکی از آنها تبعه خارجه بوده و در ایران متولد شده است بوجود آمده اند مؤید احمدی

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - نظر باین که لفظ خارجی مشترك است بین تبعه خارجه و يك فرقه از اسلام که خارجیها هستند و این جمله مشترك ممکن است در قانون اسباب اشکال بشود . در شور اول هم در فقره دیگر همینطور بود بنده پیشنهاد کردم و در کمیسیون قبول شد از این جهت این جا هم عقیده ام این است که خارجی را بمبدل کنیم بشعبه خارجی .

مخبر - يك مرتبه دیگر قرائت شود .

(بشرح سابق قرائت شد)

مخبر - بنده نمیتوانم قبول کنم چون شق چهارم لقم است از اینکه یکی از ارباب خارجی باشد با هر دو ولي ظاهرش این است که ممکن است هر دو خارجی باشند و نظر در این است که يك کسی که از پدر و

مادر خارجی در این مملکت متولد شده باشد با این شرط که یکی از ارباب او در ایران متولد شده باشند تبعه ایران شناخته شود و آن عبارتی که آقا پیشنهاد فرموده اید از حیث صراحت بهتر از این نیست و بعلاوه نظری که آقا فرمودید بعقیده بنده وارد نیست برای اینکه این جا اصطلاح شده است که مقصود از خارجی یعنی تبعه خارجه و هیچ در آن جمله که فرمودید ظهور ندارد .

۱

مؤید احمدی - با این توضیح اینکه فرمودند رفع

اشکال بنده شد و مسترد میدارم .

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب .

(این قسم قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در جزء پنجم ماده اول در سطر دوم عوض عبارت (بسن بلوغ که در قانون مملکت پدر آنها معین شده است) نوشته شود پس از رسیدن بسن هیچجه سال تمام - یعقوب الموسوی

مخبر - اجازه می فرمائید ؟ در نتیجه مطالعاتی که

در کمیسیون شده است و تقریباً نظر کمیسیون هم همین است که آقا پیشنهاد کرده اند بنا بر این نظر به تطبیق این پیشنهاد با جهتی از جهات قانون اساسی بنده قبول میکنم رئیس - نظر دولت چیست ؟

وزیر عدلیه - بنده هم موافقم

رئیس - رأی میگیریم بماده اول با پیشنهادی که از طرف آقای آقا سید یعقوب شد و از طرف آقای مخبر و وزیر قبول گردید آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده دوم قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۲ - اشخاص مذکوره در فقره ۴ و ۵ حق دارند پس از رسیدن بسن بلوغی که در قانون مملکت پدر آنها معین است تا یکسال بتابعیت پدر خود را قبول کنند

مشروط بر اینکه در ظرف مدت فوق اظهاریه کتبی تقدیم وزارت امور خارجه نمایند و تصدیق دولت پدرشان دائر باینکه آنها را تبعه خود خواهند شناخت ضمیمه اظهاریه باشد.

رئیس -- مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر) پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده دوم عوض سن بلوغی که در قانون مملکت پدر آنها معین است نوشته شود سن هیجده سال تمام.

مخبر -- بنده قبول میکنم

وزیر عدلیه -- بنده هم موافقت میکنم ولی با این عبارت که نوشته شود پس از رسیدن سن هیجده سال تمام.

رئیس -- (خطاب باقا سید یعقوب) شما هم بهمینطور پیشنهاد میکنید؟ آقا سید یعقوب -- بلی

رئیس -- موافقین با ماده باین ترتیب که آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد کردند و آقای مخبر قبول فرمودند قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد ماده سه قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۳ -- نسبت باطفا لیکه در ایران از اتباع دولی متولد شده اند که در مملکت متبوع آنها اطفال متولد از اتباع ایرانی را بموجب مقررات تبعه خود محسوب داشته و رجوع آنها را بتبعیت ایران منوط باجازه میکنند معامله متقابل خواهد شد جمعی از نمایندگان مخالفی ندارد.

رئیس -- رأی میکنیم بماده سوم آقایان موافقین

قیام فرمایند.

(اکثر بر خاستند)

رئیس -- تصویب شد -- ماده چهارم قرائت میشود (باین ترتیب خوانده شد)

ماده ۴ -- اشخاصی که دارای شرایط ذیل باشند میتوانند تابعیت ایران را تحصیل کنند ۱ -- موافق قانون مملکت خود بسن بلوغ رسیده باشند

۲ -- پنجسال اعم از متوالی یا متناوب در ایران ساکن بوده باشند

۳ -- فراری از خدمت نظامی نباشند

۴ -- در هیچ مملکتی بجنحه مهم و جنایت غیر سیاسی محکوم نشده باشند در مورد فقره دوم این ماده مدت اقامت در خارجه برای خدمت دولت ایران در حکم اقامت در خاک ایران است

رئیس -- مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر) پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قرائت میشود (بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده چهارم در جزء اول نوشته عوض موافق الخ نوشته شود سن هیجده سال تمام رسیده باشد مخبر -- بنده با این پیشنهاد موافقت میکنم

رئیس -- بسن هیجده سال تمام باشد؟

وزیر عدلیه -- بلی بسن هیجده سال تمام

رئیس -- رأی گرفته میشود باین ماده آقایان موافقین قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد ماده بعدش قرائت میشود

(ماده پنجم بشرح آتی خوانده شد)

ماده ۵ -- کسانی که بامور عام المنفعه ایران خدمت یا مساعدت شایانی کرده باشند بدون رعایت شرایط اقامت ممکن است بتبعیت ایران قبول شوند

اعلیحضرت همایونی باید کشیده شود چون فردا روز تولد حضرت رسول صلاوة الله و سلامه علیه است میبایستی يك هیتی برای شرفیابی معین شوند این است که عادة استقراع میشود.

۶ (اقتراع برای شرفیابی و تبریک عید

مولود حضرت ختمی مرتبت (ص)

آقای مؤید احمدی (منشی) اقتراع نمودند نتیجه این طور حاصل شد

آقایان: جلالی -- شیخ محمد جواد -- عمادی -- میرزا حسین خان موقر -- طلوع -- کنجش -- بزرگ نیا ... مؤید احمدی (جزء هیئت رئیس اند) میرزا محمودخان ناصری -- میرزا عبدالحسین خان دیبا -- محمد حسنخان مسعودی -- کفائی -- عسری -- فیروز آبادی.

۷ (ختم جلسه و موقع دستور جلسه بعد

رئیس -- جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده روز پنجشنبه هفتم شهریور سه ساعت قبل از ظهر دستور بقیه لایحه تابعیت.

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی -- دادگر